

## СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ»

### АНОТАЦІЯ КУРСУ

**Дисципліна має на меті:** формування уявлень слухачів про загрози національній безпеці, принципи правоохоронної діяльності, структуру органів державної влади і державного управління, правоохоронних і військових органів, їх повноваження, методи і режими діяльності.

Навчальна дисципліна належить до циклу професійно-практичної підготовки і забезпечує підготовку фахівців за фахом. Об'єктом теорії національної безпеки держави є сфера захисту безпеки, питання будівництва системи забезпечення безпеки в цілому. Предмет теорії національної безпеки держави охоплює коло питань: джерела і характер загроз безпеці: способи підготовки і ведення боротьби у сфері захисту безпеки на державному, регіональному і місцевому рівнях; склад, організацію і технічне оснащення правоохоронних органів, спеціальних служб і формувань безпеки; управління (керівництво) правоохоронними органами, спеціальними службами і силами безпеки у мирний та воєнний час; правове та військове навчання і виховання; минулий досвід у сфері захисту безпеки та ін.

Практика забезпечення безпеки охоплює діяльність органів державної влади, правоохоронних органів, спеціальних служб та формувань безпеки щодо підготовки та здійснення спеціальних заходів с забезпечення безпеки. Вона включає: уточнення даних обстановки; прийняття рішень і постановку завдань; планування спеціальних заходів (спеціальних операцій) і підготовку сил та засобів; здійснення спеціальних заходів (ведення спеціальних операцій); забезпечення спеціальних заходів (спеціальних операцій). Науковим фундаментом навчальної дисципліни виступають теоретичні основи внутрішньої безпеки держави як основної складової частини національної безпеки країни. Дисципліна формує вихідні положення для навчальних дисциплін Оперативне мистецтво та тактика НГУ, Бойове забезпечення дій формувань НГУ, Управління повсякденною діяльністю частини НГУ, Управління військами та служба штабів НГУ, Морально-психологічне забезпечення дій НГУ, Організація і ведення спеціальних операцій формуваннями НГУ.

З метою військово-професійної спрямованості при обговоренні практичних заходів щодо забезпечення безпеки у якості прикладу військового формування правоохоронного типу розглядається Національна гвардія України, її діяльність у взаємодії з органами державної влади і державного управління, місцевого самоврядування, Збройними силами, органами і силами Служби безпеки, міліції МВС, Державної прикордонної служби, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Управління державної охорони тощо. Вивчення змісту діяльності силових відомств здійснюється під час проведення самостійних занять під керівництвом викладача зі звітуванням слухачами функцій і завдань цих відомств і їх структури в друкованому вигляді.

При викладанні матеріалу основна увага приділяється змістовній стороні (формам і режимам діяльності). Принципи правоохоронної і військової діяльності розглядаються у розвитку, з використанням історичного методу. Звертається увага на роль офіцерського складу в оцінці соціально-політичної і оперативної обстановки в країні (регіоні). Підкреслюється роль морально-психологічного фактору при виконанні завдань у сфері безпеки та оборони, показується переважне значення політичної свідомості, правової підготовки, знань організаційно-правових основ правоохоронної діяльності, питань інформаційного забезпечення і зв'язків з громадськістю в діяльності офіцерського складу. При розборі відповідей звертається увага на ідеї, викладену у відповіді тенденцію, внутрішній зміст. Не допускаються ситуації, коли особа, що відповідає на запитання, змушена виправдовуватися за свою позицію.

**Зміст дисципліни:** Система національної безпеки. Політична система суспільства. Держава і державна влада. Територіальна організація суспільства. Поняття національної безпеки країни. Аспекти національної безпеки (геополітичні процеси, воєнна небезпека, тероризм). Загрози національній безпеці. Місце України у геополітичній конфігурації.

Центральні органи державної влади. Органи державного управління. Місцеві органи влади. Органи місцевого самоврядування. Рада національної безпеки і оборони України. Призначення і завдання військових та правоохоронних органів (формувань), служб України. Закон про національну безпеку України. Поняття внутрішньої безпеки держави. Місце безпеки держави у національній безпеці країни. Зміст громадського порядку та громадської безпеки. Місце громадської безпеки у національній і внутрішній безпеці України. Правові засади залучення правоохоронних органів і військових формувань для забезпечення внутрішньої безпеки держави у звичайній соціально-політичній (оперативній) обстановці, у надзвичайних ситуаціях, у надзвичайному стані, у воєнному стані.

Зміст діяльності органів та формувань держави щодо забезпечення національної безпеки. Військова та правоохоронна діяльність. Поняття соціально-політичної та оперативної обстановки. Службово-бойова діяльність Національної гвардії України в системі національної безпеки. Діяльність держави щодо забезпечення національної безпеки. Обстановка у сфері внутрішньої безпеки держави. Складність оперативної обстановки у сфері безпеки держави, сфері охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки. Критерії складності оперативної обстановки у сфері внутрішньої безпеки держави (оперативна обстановка звичайна, складна, кризова, надзвичайна). Діяльність спеціальних суб'єктів сфери національної безпеки. Види і форми діяльності правоохоронних органів і формувань держави при ускладненні оперативної обстановки. Воєнна організація і правоохоронні органи держави. Призначення і завдання органів внутрішніх справ МВС України. Види, форми і способи діяльності центральних і регіональних органів управління НГУ. Види, форми і способи діяльності формувань Національної гвардії України. Форми діяльності органів влади, правоохоронних органів і формувань держави у надзвичайному стані. Система забезпечення національної безпеки. Система державного забезпечення національної безпеки. Суб'єкти недержавного забезпечення національної безпеки. Демократичний цивільний контроль над Сектором безпеки і оборони України. Інформаційна безпека держави. Елементи теорії інформаційної безпеки. Роль інформаційної боротьби у забезпеченні воєнної безпеки.

#### **Програмні результати навчання за навчальною дисципліною:**

РН-1 Знати та розуміти військові стандарти підготовки, бойових можливостей частин та підрозділів Збройних сил України, армій країн-членів НАТО та противника.

РН-2 Виступати в ролі наставників молодших колег по службі у вдосконаленні педагогічної майстерності ефективно застосовуючи на практиці різні методики та прийоми навчання.

РН-7 Демонструвати здатність проводити експериментальні та теоретичні дослідження, узагальнювати, аналізувати, систематизувати, робити обґрунтовані висновки з питань професійної діяльності та презентувати свої досягнення у формі звіту з використанням посилань, додатків, документів відповідно до теми та захистити їх перед комісією науковців.

РН-14 Діяти у складі органів військового управління, спілкуючись з представниками інших видів та родів військ, представниками інших професійних груп різного рівня.

#### **ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ**

Вивчення цього курсу передбачає повне, часткове або опосередковане формування відповідних компетентностей ОНП підготовки офіцерів другого (магістерського) рівня в галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальностями 251 «Державна безпека» спеціалізації «Морально-психологічне

забезпечення службово-бойової діяльності Національної гвардії України», 253 «Військове управління (за видами збройних сил)» спеціалізації «Службово-бойове застосування військових частин, з'єднань Національної гвардії України», 254 «Забезпечення військ (сил)» спеціалізаціями «Організація тилового забезпечення військових частин і з'єднань НГУ» та «Організація технічного забезпечення військових частин і з'єднань НГУ» (див. Табл. 1).

Тематика семінарських занять пов'язана із темами модулів, у межах яких здійснюється навчання.

Основними видами навчальних занять з даної дисципліни є лекції, консультації, самостійні заняття під керівництвом викладача, семінари, практичне заняття.

Програмою передбачено такі проекти для формування професійної компетентності:

- Виступ на семінарах з рефератами за темою заняття.
- Формування звіту за результатами практичного заняття з використанням штабної моделі на ПЕОМ.
- Побудова схем організаційної структури силових відомств та таблиць розподілу їх функцій та завдань за режимами діяльності.

### **ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ**

Для денної форми навчання – 3 кредитив (90 годин): 54 години аудиторної роботи, 36 годин самостійної роботи.

Для заочної форми навчання – 12 години аудиторної роботи, 78 годин самостійної роботи.

### **ОЦІНЮВАННЯ**

Оцінювання знань слухачів здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

Компетентності, які слухач набуває в результаті навчання:

Таблиця 1.

Компетентності та оцінювання рівня їх досягнення слухачами

Шифр	Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
ІК	Здатність розв'язувати складні проблеми та виконувати завдання із забезпечення військ або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов обстановки	Частково, під час семінарських та практичних занять. Частково, під час виконання індивідуального дослідного завдання. Опосередковано, під час модульного контролю.	Поточне, виконання індивідуального дослідного завдання, модульний контроль.
ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Повне, під час виконання індивідуального дослідного завдання.	Виконання індивідуального дослідного завдання.
ЗК-2	Здатність застосовувати знання у складних та кризових ситуаціях в умовах неповної/недостатньої	Частково, під час семінарських та практичних занять. Опосередковано, під час модульного контролю.	Поточне, модульний контроль.

	інформації та суперечливих вимог.		
ЗК-3	Здатність планувати та організовувати особисту діяльність.	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань. Частково, під час виконання індивідуального дослідного завдання.	Поточне, виконання індивідуального дослідного завдання.
ЗК-4	Здатність приймати обґрунтовані рішення в складних і непередбачуваних умовах.	Частково, під час семінарських та практичних занять. Опосередковано, під час модульного контролю.	Поточне, модульний контроль.
ЗК-5	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань	Поточне, виконання індивідуального дослідного завдання.
ЗК-7	Здатність планувати, організовувати та здійснювати наукові дослідження щодо вирішення проблем за напрямом професійної діяльності.	Повне, під час виконання індивідуального дослідного завдання.	Виконання індивідуального дослідного завдання.
ЗК-8	Здатність до самовдосконалення.	Опосередковано, під час навчання, яке є шляхом самоудосконалення.	Самооцінювання, зворотний зв'язок.
ЗК-9	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.	Повне, під час семінарських та практичних занять.	Поточне.
ПК-4	Розуміння факторів, які мають позитивний чи негативний вплив на результати виконання поставленого завдання, та здатність визначити та врахувати ці фактори в конкретних умовах обстановки.	Частково, під час семінарських та практичних занять. Опосередковано, під час модульного контролю.	Поточне, модульний контроль.
ПК-6	Здатність бути наставником молодших колег у вдосконаленні педагогічної майстерності.	Частково, під час семінарських та практичних занять. Опосередковано, під час модульного контролю.	Поточне, модульний контроль.
ПК-7	Здатність розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел та	Повне, під час виконання індивідуального дослідного завдання.	Виконання індивідуального дослідного завдання.

	бібліографії.		
ПК-14	Здатність діяти у складі органів військового управління.	Частково, під час семінарських та практичних занять. Опосередковано, під час модульного контролю.	Поточне, модульний контроль.
ПК-15	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).	Частково, під час семінарських та практичних занять. Опосередковано, під час модульного контролю.	Поточне, модульний контроль.

### ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. На семінарських заняттях оцінюється ступінь засвоєння теоретичного матеріалу шляхом заслуховування підготовленої доповіді та/або розгорнутої відповіді на питання, запропоновані викладачем для обговорення.

### Оцінювання знань слухачів

Загальні критерії оцінювання знань та їх відповідність шкалам оцінювання наведені у таблиці:

Таблиця 2

За шкалою ECTS	За національн ою шкалою	За шкалою академії	Критерії оцінювання
А "Відмінно"	Відмінно	90-100	Слухач виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; засвоїв основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
В "Дуже добре"	Добре	82-89	Слухач виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни вище середнього рівня; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

За шкалою ECTS	За національн ою шкалою	За шкалою академії	Критерії оцінювання
C "Добре"		75-81	Слухач виявив загалом добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
D "Задовільно"	Задовільно	66-74	Слухач виявив знання навчального матеріалу дисципліни у обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципів, які може усунути самостійно.
E "Достатньо"		60-65	Слухач виявив знання основного навчального матеріалу дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив помилки у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.
FX "Незадовільно"	Незадовільно	35-59	Слухач має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисципліни; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань.
F "Незадовільно"		1-34	Слухач не мав знань зі значної частини матеріалу; допускав принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал.

#### РУБІЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (практичне заняття)

- Здатність застосовувати надбані теоретичні знання в практиці виконання завдань при ускладненні обстановки та в кризових ситуаціях

Під час практичного заняття оцінюються такі компоненти:

Вміння аналізувати обстановку

Вміння прогнозувати обстановку

Самостійність та креативність

Реагування на зміни обстановки

#### **ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ**

Метою заліку є контроль рівня сформованості теоретичних знань навчального матеріалу та умінь з оцінювання суспільно-політичної та оперативної обстановки в зоні відповідальності військових частин .

Залік проводиться шляхом усної відповіді на питання білету і виконання практичного завдання на ПЕОМ.

#### **ПОЛІТИКА КУРСУ**

- Курс передбачає роботу в команді.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо слухач відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними.